

Ács Ágnes

A vegyiárú, kozmetikai termékek,
norinbergi áru, lakkok és festékek
minőségi átvétele és megfelelő tárolásuk

 NSZFI
NEMZETI SZAKKÉPZÉSI
ÉS FELNŐTTKÉPZÉSI INTÉZET

A követelménymodul megnevezése:
Élelmiszerek és vegyiárú forgalmazása

A követelménymodul száma: 0007-06 A tartalomazonosító száma és célcsoportja: SzT-011-30

A VEGYIÁRUK, KOZMETIKAI TERMÉKEK, NORINBERGI ÁRU, LAKKOK ÉS FESTÉKEK MINŐSÉGI ÁTVÉTELE ÉS MEGFELELŐ TÁROLÁSUK.

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

Egy boltba vegyi áru szállítmány érkezik. Az áruátvevő kolléga szabadságon van, az éppen műszakban lévő dolgozók vannak megbízva az áru szakszerű átvételével, majd ezt követően a raktárba történő szakszerű áruelhelyezéssel. Milyen fontos szakmai szempontokat kell figyelembe venniük az áruátvételnél, valamint a raktári tárolás során? családban tavaszi nagytakarításra készülnek. A téli fűtési szezon után minden mozdítható tárgyat le akarnak takarítani. A takarításhoz vásároltak mosogatószer és hypot, mert szerintük ez a két szer minden felületről eltávolítja a szennyeződések, és még fertőtleníti is.

Valóban elég nekik ez a két tisztítószer a teljes nagytakarításhoz?

A vegyiárak vegyi anyagokból előállított lakásunk tisztítására szolgáló anyagok. A kozmetikai termékek olyan készítmények, amelyek az emberi test ápolására és szépítésére szolgálnak. A norinbergi áruk a vegyiárak felhasználását elősegítő különböző eszközök. A lakkok és a festékek folyékony halmazállapotú, több komponensből álló vegyi termékek.

A mai életünkben nagyon fontos szerepet töltenek be a vegyiárak. A fertőzések, kórokozók elterjedésének megakadályozására szolgálnak.

Ez egy óriási árucsoport, amelyet nagyon sokféle szempont szerint lehet csoportosítani. Ezen kívül ide tartoznak felhasználási céljuk alapján a norinbergi áruk is, amelyek egyáltalán nem vegyi anyagok.

E nagyon széles árupalettát felölelő termékeket az alábbiakban részletezzük annak érdekében, hogy eladóként segíteni tudja a vásárlót az ilyen jellegű termékek megvásárlásában, másrészt, mint magánszemély el tudja igazodni ezen termékek között.

A vegyiárak első nagy csoportját alkotják a háztartási tisztítószer.

HÁZTARTÁSI TISZTÍTÓSZEREK

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

A vegyiárak vegyi anyagokból előállított lakásunk tisztítására szolgáló anyagok. A kozmetikai termékek olyan készítmények, amelyek az emberi test ápolására és szépítésére szolgálnak. A norinbergi áruk a vegyiárak felhasználását elősegítő különböző eszközök. A lakkok és a festékek folyékony halmazállapotú, több komponensből álló vegyi termékek.

A mai életünkben nagyon fontos szerepet töltenek be a vegyiárak. A fertőzések, kórokozók elterjedésének megakadályozására szolgálnak.

Ez egy óriási árucsoport, amelyet nagyon sokféle szempont szerint lehet csoportosítani. Ezen kívül ide tartoznak felhasználási céljuk alapján a norinbergi áruk is, amelyek egyáltalán nem vegyi anyagok.

E nagyon széles árupalettát felölelő termékeket az alábbiakban részletezzük annak érdekében, hogy eladóként segíteni tudja a vásárlót az ilyen jellegű termékek megvásárlásában, másrészt, mint magánszemély el tudjon igazodni ezen termékek között.

A vegyiárak első nagy csoportját alkotják a háztartási tisztítószer.

HÁZTARTÁSI TISZTÍTÓSZEREK

Ezek olyan vegyipari termékek, amelyek megkönnyítik a háztartási munkát és megnövelik a használati tárgyak élettartamát.

Csoportosításuk:

1. Mosószappanok

Zsírsavakból állítják elő különböző adalékanyagok hozzáadásával. Jellegzetes sárgásbarna színüket onnan kapták, hogy a felhasznált zsiradékot nem tisztítják meg. Illatanyagot nem tartalmaznak, úgynevezett nyers szappanszaguk van. Fontos követelmény velük szemben a jó szennyvívőképesség, azaz a textilián található folt vagy szennyeződés minél hatékonyabb eltávolítása úgy, hogy a ruha ne károsodjon.

A kiskereskedelemben Flóra mosószappanként kerül forgalomba, de egyes folteltávolító anyagot forgalomba hozó cégek is gyártanak mosószappant.

2. Mosószer

Úgynevezett felületaktív anyagokból és egyéb adalékanyagokból (például:fehérítő-, vízlágyító-, habzágátló anyagok, színezékek, foszfátok) álló összetett tisztítószer, amelyek vizes oldatai rendkívül jó mosóhatást fejtenek ki.

Ezeket a termékeket többféle szempont alapján csoportosíthatjuk.

Mosószer csoportosítása állomány (halmazállapot) szerint:

a) por állagú

Ide tartoznak a mosóporok. Ma ez a legelterjedtebb fajta mosószer, számtalan márkanéven és kiserelésben kapható. Megkülönböztetünk por állagú és úgynevezett gyöngyszemcsés (előnye, hogy nem porzik) kivitelű mosóport. Tömegük szerint vannak például 600 gr-os, 2 kg-os, 3,6 kg-os, 7,2 kg-os kiserelésű mosószer. Kaphatóak külön fehérítőt tartalmazó mosószer ezeket fehér ruhákhoz lehet felhasználni, illetve külön színes ruhákhoz kifejlesztett változat is létezik. Mindegyik mosószer tartalmaz valamely arányban vízkőoldót is, amely megvédi a mosógépet a vízkő lerakódásától.

b) folyékony mosószer

Ezek általában valamilyen speciális alapanyagú textília mosására lettek kifejlesztve. Ez alapján megkülönböztetünk gyapjú-mosószert, függőmosószert, selyem mosószert. Másik nagy csoportjuk az úgynevezett gél állagú folyékony mosószer, melyek igen tömények, ezért adagolásuk nagyon gazdaságos. Kiserelésük történhet 1,5literes, vagy 3 literes kiserelésben.

c) mosókrémek, mosópaszták

Valamilyen folt vagy erősebb szennyeződés (például:ingnyak szennyeződése) eltávolítására alkalmasak. Rendkívül jó a zsíroló hatásuk.

d.) mosótabletták

Ezeket pasztillák formájában gyártják, vagy belülről folyékony mosószert tartalmaznak, amely a mosógép üstjében mechanikai hatásra kinyílik és ezáltal fejt ki a mosóhatást.

Mosószer csoportosítása alkalmazási terület szerint:

a) gépi mosáshoz (automata mosógépben felhasználható mosószereknél követelmény a rossz habzóképeség, míg a forgótárcsás mosógépekben történő mosószereknél éppen a jó habzóképeség a fontos).

b)kézi mosáshoz

Ezek általában folyékony állagú mosószer. Ezek olyan összetételűek, hogy alacsony, kézmeleg hőmérsékleten is ki tudják fejteni a mosóhatást.

c) mindkettő felhasználási területen alkalmazható mosószer

ezek az úgynevezett univerzális mosószer

1. ábra. Mosópor¹

A mosószerek egy teljesen új csoportját képviselik a környezetünk védelmében kifejlesztett úgynevezett bio mosószerek, melyek enzimeket tartalmaznak. Egyes változataik már hideg vízben is képesek kifejteni a mosóhatást, ezáltal jelentős energiát lehet megtakarítani.

A mosószerek minőségét meghatározó tényezők:

- Összetétel
- Mosóhatás
- Textilkímélő hatás
- Környezetkímélő hatás
- Csomagolás célszerűsége
- Adagolhatóság (ezt a csomagolásban található adagolópohár segíti elő)

3. Mosási segédanyagok

Összefoglaló néven a mosóhatást még jobban elősegítő, illetve a tartósságot növelő vegyi anyagokat nevezzük mosási segédanyagoknak.

Csoportosításuk:

- Áztató-és előmosószerek

¹ Forrás: <http://rekordok.freeblog.hu> (2010.augusztus 03-ai állapot)

Ezeknek nagy jelentősége van a beszáradt, vagy valamilyen más eredetű erős szennyeződés eltávolításának elősegítésében.

– Öblítőszer

Alapvető feladatuk a textília antisztatizálása, azaz az elektromos feltöltődés megakadályozása. Emellett feladatuk még az illatosítás, de ma már nagyon sokféle egyéb funkcióval kaphatóak, például vasaláskönnyítő, dezodoráló, színelénkítő összetevőt is tartalmaznak. Egyes fajtáik antiallergén hatóanyagokat is tartalmaznak, ezáltal elősegítik a mikroorganizmusok textíliától való távolmaradását, fertőtlenítő hatásúak.

– Fertőtlenítő szerek

Töményebb összetételű vegyi anyagok. A csomagoláson fel is kell tüntetni, hogy mérgek. Vér-és egyéb szennyeződések eltávolítását segítik elő, emellett ahogy a nevükben is benne van fertőtlenítő hatásúak. Használatuk után a textíliát tiszta bő vízben ki kell öblíteni, mert a ruha következő használatakor a bőrfelülettel érintkezve bőrpirosodást és egyéb allergiás tüneteket válthatnak ki.

– Egyéb segédanyagok

Ide tartoznak a keményítők, a kékítők, a vízlágyítók.

A vegyiárak másik nagy csoportját képviselik a mosószer mellett a háztartási tisztító-és ápoló szerek. Most ezeket nézzük meg részletesebben.

HÁZTARTÁSI TISZTÍTÓ-ÉS ÁPOLÓ SZEREK

Csoportosításuk aszerint történhet, hogy milyen területen, illetve milyen felületen használjuk őket.

Eszerint megkülönböztetünk:

1. Mosogatószer

Követelmény velük szemben a jó zsíroló hatás, a cseppmentes száradás, illatosítás, kézvédőhatás, fertőtlenítés.

Számtalan illatkivitelben kaphatóak.

Állaguk alapján megkülönböztetünk por-vagy folyékony állagú mosogatószer. a por állagú mosogatószer kereskedelmi jelentősége igen csekély, ma esősorban a folyékony mosogatószer keresik a vásárlók, a jobb adagolhatóság végett. A folyékony mosogatószer adagolófejjel ellátott flakonos-vagy utántöltős kivitelben kerülnek forgalomba.

Felhasználási terület szerint megkülönböztetünk kézi-, vagy gépi mosogatószeret. A kézi mosogatószerknél alapvető követelmény a jó habzókéesség, mivel a hab képes megkötni a szennyeződést, míg a gépi mosogatószerknél a rossz habzókéesség a követelmény. A gépi mosogatószeres folyékony, vagy tablettás kivitelben kerülnek kereskedelmi forgalomba.

2. ábra. Folyékony mosogatószer²

2. Általános tisztítószeret

A lakás több helyiségében is használhatóak. Lehet használni a konyhában, a fürdőszobában, a nappaliban, a lépcsőházban. Általános tisztításra ajánljuk őket, tehát a mindennapos szennyeződések és a por eltávolítására alkalmasak. Követelmény velük szemben a semleges kémhatás.

3. Súrolószeret

Durvább szennyeződések eltávolítására alkalmasak. Fontos követelmény velük szemben, hogy a felületet ne karcolják meg. Kaphatóak por- vagy folyékony kivitelben is.

4. Szőnyeg-és kárpittisztítókat

Használatuk előtt a tisztítandó felületet portalanítani kell. Majd úgynevezett színtartóssági próbát kell végezni a tisztítandó felület hátoldalán. Ez azt jelenti, hogy egy kevés tisztítószer felvitelét követően meggyőződhetünk, hogy okoz-e valamilyen színváltozást a felületen. Ha nem, akkor a színoldalon megkezdhetjük a tisztítószer felvitelét. Megjelenésük szerint por-, hab-, vagy folyékony kivitelben kaphatóak.

5. Ablak-és tükörtisztítókat

Feladatuk a por-és egyéb szennyeződés eltávolítása, száradás után a foltmentes felület biztosítása.

6. Folttisztítószeret

² Forrás:www.szabado-higienia.hu (2010.augusztus 03-ai állapot)

Feladatuk az általános mosószerekkel el nem távolítható foltok, illetve a kis területen koncentrálódott foltok eltávolítása.

7. Bőr-, műbőr-, és cipőtisztítószereket

A természetes bőrből készült termékek tisztítására szolgáló szereket bőrtápláló halolajból, bőrrokon zsiradékból, impregnáló anyagokból állítják elő.

A műbőrtisztítószer a felület fényességét biztosítják, amellett, hogy eltávolítják az esetleges felületi szennyeződések is.

A cipőtisztító-és ápolószerek fényesítő hatású anyagokból (például: viaszok, viasz jellegű anyagok) és egyéb adalékanyagokból (például: szilikonolaj) álló tisztítók.

Feladatuk a szín élénkítése, felfrissítése, az esetleges bolyhos (például velúrnál) felület megtartása. A durvább bőrből készült lábbeliknél a tisztítószerek bőrolajat, vagy bőrsírt is tartalmaznak. Ezek feladata az impregnálás, azaz a víztaszító felület létrehozása a cipő felületén. A cipőápoló szerek kaphatóak paszta, vagy krém formájában. Speciális fajtájuk egy szivacsfejjel ellátott folyékony cipőtisztító, amelyet magunkkal is tudunk vinni. Ezáltal biztosítani tudjuk a folyamatos fényes felületet.

8. Bútorápolószereket

Feladatuk a bútor felületének tisztítása, ápolása. Azt hogy melyik bútorápolót használhatjuk a bútorunkra, meghatározza az adott bútor anyaga, a felületének a kikészítése. A bútorápolószereket viaszokból, valamint ásványi-, és növényi olajokból állítják elő.

Megjelenésük szerint megkülönböztetünk paszta, vagy krém állagú terméket, valamint emulziós kivitelben is kaphatóak.

9. Padlóápolószereket

Méhviaszból, mesterséges viaszból, paraffin származékokból, valamint ezek keverékéből előállított termékek. Feladatuk a padló tisztítása, ápolása. Felhasználásukat meghatározza a padló anyaga, valamint a felület kikészítésének fajtája. Megjelenésük szerint megkülönböztetünk viaszoldó szereket, padlóbeeresztőket, valamint padlófényesítőket. Ezek használatával elősegíthetjük a padló élettartamának meghosszabodását.

10. Tűzhelytisztítókat

Erősen lúgos kémhatású szerek, melyeket fém-, vagy zománczott felületen lehet alkalmazni. Az erősebb szennyeződések (például:odaégés) eltávolítására alkalmasak. Kaphatóak folyékony-, vagy aeroszolos hab állagú kivitelben.

11. Zsíroldószereket

Ezek általában a konyhában jelentkező makacs zsíros szennyeződések eltávolítását elősegítő szerek. Hideg zsíroldó néven kerülnek kereskedelmi forgalomba. Nagyon erős vegyi anyagok, használatuk során védőkesztyű alkalmazása szükséges.

12. Levegőillatosítók, légfrissítők, levegőfertőtlenítőket

Alkalmazásuk a lakásunkban, vagy egyéb zárt térben keletkezett kellemetlen szag eltávolítására szolgáló szerek.

Megjelenésük szerint folyékony pumpás kivitelben-, aeroszolos formában-, gélben-, vagy gyertya formában kaphatóak.

A levegőfertőtlenítőknek a kellemes illat biztosítása mellett a légtér fertőtlenítése is a feladatuk. Ezeket valamilyen gyógynövény-, vagy fűszerkoncentrátummal érik el (például: menta, ánizs).

13. Autóápolási termékeket

A gépjármű belső felületének a tisztítására használatosak az autókárpittisztító készítmények, míg a külső felület ápolására szolgálnak az autómosó folyadékok.

14. Rovar-, és rágcsálóirtó készítményeket

Ezek a háztartásban esetlegesen előforduló rovarok, vagy rágcsálók kiirtására szolgálnak. Mérgek, tárolásukat elkülönített helyen kell megoldani. A felhasználhatósági határidőn belül fel nem használt termékek veszélyes hulladéknak minősülnek, leadásuk az ilyen célokra létrehozott hulladékudvarokban történhet.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

Az alábbi feladatok hozzásegítik Önt, hogy a szakmai információtartalomban rendszerezett ismereteket konkrét helyzetben alkalmazni tudja majd a munkája során. Egyúttal segíti Önt abban, hogy ellenőrizze, megértette-e az e témakörben tanultak gyakorlati szerepét, jelentőségét.

Önálló, egyéni feladat

Saját gyakorlati munkahelyén, vagy egy tetszőlegesen kiválasztott lakástextil üzlet takarókból kínált kereskedelmi választékát tekintse át, és végezze el az alábbi megfigyeléseket.

1. Feladat

Írja le, hogy milyen mosóport ajánlana a vásárlónak nyaraláshoz.

Válaszát röviden indokolja!

2. Feladat

Az alábbi felsorolásban húzza alá, hogy mi a szerepük az öblítőszereknek! Több jó válasz is lehetséges!

- Antisztatizálás
- Fertőtlenítés
- Folteltávolítás
- Illatosítás
- Tisztítás

MUNKANYELV

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. Feladat

Írja le, hogy milyen szempontok alapján lehet a mosóporokat csoportosítani!

2. Feladat

Írja le, hogy milyen állagúak lehetnek a légfrissítő készítmények!

MEGOLDÁSOK

1. Feladat

- Mosószerek csoportosítása állomány (halmazállapot) szerint:
 - a) por állagú
 - Ide tartoznak a mosóporok. Ma ez a legelterjedtebb fajta mosószert, számtalan márkaneven és kizserelésben kapható. Megkülönböztetünk por állagú és úgynevezett gyöngyszemcsés (előnye, hogy nem porzik) kivitelű mosóport. Tömegük szerint vannak például 600 gr-os, 2 kg-os, 3,6 kg-os, 7,2 kg-os kizserelésű mosószerek. Kaphatóak külön fehérítőt tartalmazó mosószerek ezeket fehér ruhákhoz lehet felhasználni, illetve külön színes ruhákhoz kifejlesztett változat is létezik. Mindegyik mosószert tartalmaz valamely arányban vízkőoldót is, amely megvédi a mosógépet a vízkő lerakódásától.
 - b) folyékony mosószerek
 - Ezek általában valamilyen speciális alapanyagú textília mosására lettek kifejlesztve. Ez alapján megkülönböztetünk gyapjú-mosószereket, függőnymosószereket, selyem mosószereket. Másik nagy csoportjuk az úgynevezett gél állagú folyékony mosószerek, melyek igen tömények, ezért adagolásuk nagyon gazdaságos. Kizserelésük történhet 1,5literes, vagy 3 literes kizserelésben.
 - c) mosókrémek, mosópaszták
 - Valamilyen folt vagy erősebb szennyeződés (például:ingnyak szennyeződése) eltávolítására alkalmasak. Rendkívül jó a zsíroldó hatásuk.
 - d.) mosótabletták
 - Ezeket pasztillák formájában gyártják, vagy belülről folyékony mosószert tartalmaznak, amely a mosógép üstjében mechanikai hatásra kinyílik és ezáltal fejti ki a mosóhatást.
 -
 - Mosószerek csoportosítása alkalmazási terület szerint:
 - a) gépi mosáshoz (automata mosógépben felhasználható mosószereknél követelmény a rossz habzóképeség, míg a forgótárcsás mosógépekben történő mosószereknél éppen a jó habzóképeség a fontos).
 - b)kézi mosáshoz
 - Ezek általában folyékony állagú mosószerek. Ezek olyan összetételűek, hogy alacsony, kézmeleg hőmérsékleten is ki tudják fejteni a mosóhatást.

2. Feladat

Légfrissítő készítmények lehetnek:

- aerosolos termékek
- Zselé állagúak
- Folyékonyak (pumpás, vagy egyszerű párologó kivitelű)

MUNKANYELV

KOZMETIKAI KÉSZÍTMÉNYEK

Most ismerkedjünk meg a vegyiáruk másik nagy csoportjával a kozmetikai termékekkel.

ESETFELVETÉS–MUNKAHELYZET

Egy vásárló a hosszú telet követően szeretné felfrissíteni a bőrét, az elveszett nedvességet pótolni, valamint felkészíteni a bőrét a napozásra.

Tanácsstalan, hogy milyen szempontok alapján válasszon az üzletek polcain található termékek közül? Segítse őt döntésében! Milyen termékeket ajánlana?

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

Ezek a készítmények az emberi test tisztítására, ápolására és szépítésére szolgáló készítmények.

1.Arcápoló készítmények

Az adott bőrtípusnak megfelelő készítményt kell használni, mert csak akkor tudják a készítmények a jótékony hatásukat kifejteni. Feladatuk az arcbőr védelme az időjárás viszontagságai ellen (például:szél), továbbá az arcbőr ápolása, hidratálása.

Egyes készítmények a nap káros sugárzásától is védenek, azaz az UV sugárzás elleni védelmet is biztosítanak.

Az arcápoló készítményeken belül megkülönböztetünk:

- arckrémeket
bőrtípus szerint megkülönböztetünk normál, száraz, zsíros, érzékeny, illetve extra száraz bőrre való krémet.
Rendeltetésük szerint (azaz, hogy milyen célra, milyen tevékenységhez kapcsolódóan ajánlja a gyártó a használatát) megkülönböztetünk alapozó-, masszázs-, cold (hűsítő)-, nappali-, illetve éjszakai krémeket.

Nézzük meg ezeket egy kicsit részletesebben. Mi alapján tudnánk eldönteni – anélkül, hogy elolvassuk a termék csomagolásán található feliratot – hogy az adott krém száraz-, vagy zsíros bőrre ajánlott?

A száraz bőrre készített krémek olaj a vízben típusú készítmények, azaz inkább folyékonyabb, több nedvességet tartalmazó készítmények, hiszen a száraz bőrt erőteljesen hidratálni szükséges, hogy az elvesztett nedvességet pótoljuk.

A zsíros krémek ezzel szemben víz az olajban típusú készítmények, azaz sokkal több szárazanyagot tartalmaznak, amelyek a használat során mattítják a fénylő, zsíros bőrt.

Érdekesség

Akinek rendkívül érzékeny a bőre, az semmiképpen ne használjon kereskedelmi forgalomba kapható készítményt, mert azok a termékek esetlegesen még ronthatnak is a bőre állapotán. Nekik érdemes gyógyszerárban kapható és ott készített illatmentes krémet használni, ha ez sem segít, mindenképpen forduljanak bőrgyógyászhoz.

- arclemosó tejeket
ezeket a készítményeket a szappannal történő arclemosás helyett ajánlatos használni. Feladatuk a szennyeződések és az esetlegesen felvitt smink eltávolítása: ezeket is szintén bőrtípusnak megfelelően lehet használni.
- arcvizeket
Férfiak számára fejlesztették ki. Feladatuk abból adódik, hogy mikor használják őket: az úgynevezett pre shave készítményeket borotválkozás előtt kell használni, ezáltal a bőrt felpuhítják. Az úgynevezett after shave készítményeket pedig a borotválkozás után kell alkalmazni. Ezek a termékek amelltt hogy fertőtlenítenek, frissítő hatást is biztosítanak.
- arctonikokat
Mindkét nem képviselői használhatják. Alapvető feladatuk a bőr fertőtlenítése, az esetleges túlzott faggyúmirigy termelés csökkentése.
- arcpakolásokat, maszkokat
Ezek a készítmények az arc--illetve a nyak bőrére felvive rövid idő alatt rendkívül intenzív hatást képesek kifejteni. Gyümölcsös, vagy mentolos kivitelben készítik, amely hűsítő hatást is képes kifejteni.
- bőrradírokat
Megkülönböztetünk arcradírt, illetve testradírt. Alapvető feladatuk a bőr felszínén lévő elhalt hámsejtek eltávolítása, a bőr regenerálása. Valamilyen szilárd, szemcsés anyagot is tartalmaznak (például: mandulaőrlemény), amely még intenzívebben elő tudja segíteni a dörzsölés által a bőr felületéről az elhalt hámsejtek eltávolítását.
- bőrápolóolajokat, esszenciákat
Alapvető feladatuk a bőr hidratálása mellett az, hogy a bőr felszínén található apróbb

Ráncokat eltüntessék. Kis kiszerezési egységben kaphatóak, mivel elég tömények.
Ide tartozik például a szemráncolaj.

2. Díszítő kozmetikumok

Mint azt az elnevezésük is mutatja alapvető feladatuk nem a bőr hidratálása, hanem – elsősorban az arc – dekoratív tétele, díszítése.

Csoportosításuk aszerint történhet, hogy az arc mely részére használjuk.

– ajakápolók

Megkülönböztetünk ajak stifteket, melyek alapvető feladata a bőr nedvesség tartalmának a pótlása (ide tartoznak a szőlőzsírok, ajakírek).

Az ajakápolók másik nagy csoportja a rúzsok és a szájkontúrok. Ezek az ajak színezésére alkalmas termékek. Végtelen sok színárnyalatban és márkanev alatt kerülnek kereskedelmi forgalomba.

– szemkörnyék ápolás kozmetikumai

Ide tartoznak a szemfestékek, a szemceruza, valamint a szempillafesték.

– kendőzőszerek

ezen termékek alapvető feladata a bőrfelszínen található kisebb bőrhibák elfedése, emellett fontos feladatuk a bőr színezése is.

Ide tartoznak a púdere (állagukat tekintve lehetnek por állagúak, préselt, úgynevezett kőpúder, folyékony, krém, vagy mousse azaz habállagú termékek).
Ide soroljuk még az arcpíreket is, amelyeket a járomcsontra kell felvinni.

3. Illatosító készítmények

Összetételüket tekintve illatanyagokból, etil-alkoholból és illatrögzítő anyagokból állnak.

Csoportosításuk történhet aszerint, hogy mennyi bennük az illatanyag tartalom:

- a.) parfüm (kb. 20 % az illatanyag tartalma)
- b.) Eau de parfum (kb. 8–10 % az illatanyag tartalma)
- c.) Eau de toilette (kb. 5–8 % az illatanyag tartalma)
- d.) Eau de cologne (kb. 3–5 % az illatanyag tartalma)
- e.) kölnivíz (kb. 2–5 % az illatanyag tartalma)

Minél magasabb az illatanyag tartalom, annál értékesebb és drágább az adott termék.

Másik csoportosítási szempont lehet az illatanyag eredete szerint:

- természetes (ez lehet növényi vagy állati eredetű)
- mesterséges (számtalan illatvariáció létezik)

csoportosíthatjuk még állomány szerint is:

- folyékony
- krém

TESTHIGIÉNIÁT SZOLGÁLÓ ÉS TESTÁPOLÓ KÉSZÍTMÉNYEK

Alapvető feladatuk a bőrfelszínen található szennyeződések és baktériumok eltávolítása, továbbá a bőr ápolása, hidratálása.

Megjelenési formájuk szerint megkülönböztetünk:

- szappanokat

Ezek a termékek higiéniai szempontból alapvető, nélkülözhetetlen termékek. Számtalan formájú és illatú szappan kapható.

Vannak az úgynevezett pipereszappanok.

Kaphatóak még parfümszappanok (parfümtartalom:1,5-2%), márkásszappanok, kommersz szappanok, dezodoráló szappanok (deo felirat található a csomagoláson), glicerinszappan, mézszappan.

- szintetikus alapanyagot tartalmazó készítményeket

Ide tartoznak a folyékony szappanok, a tusfürdők és a habfürdők.

Most nézzük meg egy kicsit részletesebben a folyékony szappanok választékát.

Ezek a termékek megjelenésükkel a szilárd szappanokat szorították ki jelentős részben a piacról. Előnyük, hogy könnyebben adagolhatóak, higiénikusabb a használatuk.

Számtalan illatban kaphatóak. Megjelenésüket tekintve kaphatóak adagolófejes kiszerezésben és utántöltő változatuk is létezik.

Az érzékenyebb bőrűek a sensitive változatot, valamint az aloe vera-, vagy a kamillatartalommal készült termékeket használhatják.

A tusfürdők is számos változatban kaphatóak. Létezik 2 az 1-ben változatuk, amely testápolót is tartalmaz.

- egyéb fürdőkészítményeket

ide tartoznak a fürdőszók, a fürdőtabletták és a fürdőolajok.

A testfelület megtisztítása után nélkülözhetetlen annak hidratálása. Ezt a testápoló készítményekkel tehetjük meg.

Ide tartoznak a testápoló emulziók és testápoló tejek.

Bőrrokon zsiradékot tartalmaznak, alapvető követelmény velük szemben, hogy gyorsan felszívódjanak. Számos változatuk kapható a kereskedelemben, néhányukat illatosítják is, illetve bőrn nyugtató hatásukat kamilla és aloe vera hozzáadásával fokozzák.

3. ábra. Csalános testápoló³

Ha megtisztítottuk a bőrfelületet, akinek szüksége hintőport használhat. Ez elsősorban azoknál szükséges, aki gyakran izzad. A testfelület megtisztítása után a száraz bőrfelületre kell felvinni. Fertőtlenítő, dezodoráló, gyulladáscsökkentő, izzadáscsökkentő, valamint gombaölő hatása révén elősegíti az esetleges fertőzések kialakulását, illetve elterjedését.

Megkülönböztetünk testhintőporokat, lábhintőporokat, valamint babahintőporokat. Haladjunk tovább a test felületének ápolásában, és nézzük meg, hogyan lehet a nem kívánatos szörzetet eltávolítani a bőr felületéről. Erre a célra szolgálnak a szőrtelenítő készítmények.

Megjelenésük szerint folyékony-krém, gél, vagy stift állagú termékeket különböztetünk meg.

Elsősorban nők használják, de az utóbbi időben egyre több férfi is használja ezeket a termékeket.

Az ápolts külső megjelenéshez alapvetően hozzátartozik az ápolts haj. Az otthoni tisztításhoz, hajápoláshoz nélkülözhetetlenek a hajápolási készítmények.

Nézzük meg most ezeket a termékeket részletesebben.

HAJÁPOLÁSI KÉSZÍTMÉNYEK

Az egészséges, jól ápolts haj és fejbőr kezelésére szolgáló készítmények, nélkülözhetetlenek az ápolts külső kialakításához.

Tisztítják, táplálják, színezik a hajat, elősegítik a frizura elkészítését.

Csoportosításuk:

- Samponok

A haj és a fejbőr felületének megtisztítására szolgálnak. A samponok választéka aszerint került kialakításra, hogy milyen típusú fejbőrre ajánlják ezek alapján megkülönböztetünk száraz-, normál-, zsíros-, korpás- és érzékeny fejbőrre ajánlott samponokat.

Ezek folyékony állagúak, létezik már "2 in 1" készítmény, amely a sampon mellett balzsamot is tartalmaz.

³ Forrás: www.herbaria.hu (2010. augusztus 03-ai állapot)

Kapható még por állagú, úgynevezett száraz sampon. Ezt üdüléshez ajánlhatjuk.

- Hajöblítők, kondicionálók, hajbalzsamok
Ezek a termékek biztosítják a haj kifésülhetőségét, illetve tápláló összetevőiket tartalmaznak.
- Hajápoló szerek
Speciális adalékanyagokat tartalmaznak, melyek táplálják a fakó, élettelen hajszálakat.
Ide tartoznak a hajszesz, a hajkrém és a hajpakolások.
- Hajszőkítők, hajfestékek, hajszínezők.
Ezek a termékek elősegítik, ha valaki kis mértékben vagy drasztikusan meg akarja változtatni a hajszínét.
A hajszőkítők hidrogént tartalmaznak, a hajfestékek pedig ammóniát, vagy ammónia származékot.
A hajszínezők 6–8 hajmosás erejéig garantálják az új hajszín meglétét.
- Hajlakkok, fixálók, zselék, waxok
A hajviselet, frizura kialakításához, illetve tartósításához szükséges szerek.
Különböző hajtápláló adalékanyagokat is tartalmaznak (például: pro-vitamin).

A száj higiéniáját biztosító termékek a fog-és szájpópoló készítmények.
Ismerkedjünk meg részletesebben ezzel az árucsoporttal.

FOG-ÉS SZÁJPÓPOLÁSI KÉSZÍTMÉNYEK

A fogak és a szájüreg tisztítására és ápolására, valamint a fog fehéritésére és az üde lehelet biztosítására szolgáló készítmények.

Csoportosításuk:

- Fogkrémek
Követelmény velük szemben, hogy a bennük található úgynevezett mechanikai tisztítók a fogzománcot ne károsítsák.
- Fogporok
Ezek por állagú készítmények, melyek a dörzshatás biztosításával fejtik ki a tisztító hatásukat.
- Szájvizek, szájspray
Ezen termékek feladata az üde lehelet biztosítása mellett, hogy a szájban megakadályozzák a baktériumok és az egyéb kórokozók elszaporodását.
- Műfogsortisztítók
Ezek olyan speciális termékek, melyekkel a műfogsort lehet tisztán tartani, illetve a szájüregben rögzíteni.

BOROTVÁLKOZÓSZEREK

A férfiak mindennapi bőrápolásához, az arcszőrzet eltávolításához szükséges készítmények.

Csoportosításuk:

- Borotvaszappanok
- Borotvakrémek (megkülönböztetünk habzó-,és nem habzó készítményeket)
- Borotvahabok
- Borotválkozás utáni készítmények (after shave)
- Vérzéscsillapító készítmények

DEZODOROK

Alapvető feladatuk: a verejtékbontó mikroorganizmusok életműködéseinek megakadályozása, ezáltal a kellemetlen szag keletkezésének elkerülése, üdítő, frissítő hatás biztosítása, a verejtéktermelés csökkentése.

Csoportosításuk történhet a szerint, hogy milyen illatanyagot tartalmaznak:

- Illatmentes
- Fűszerillatú (például:vanília)
- Gyümölcsillatú (például: barack, sárgadinnye)
- Virágillatú (például: gyöngyvirág)

Csoportosíthatjuk még a szerint is, hogy a boltban milyen kiszerezésben kaphatóak:

- Pumpás kiszerezés (környezetbarát termék)
- Aeroszolos kiszerezés (a hajtógáz tartalom miatt a környezetre káros a termék)
- Golyós dezodorok
- Stiftek

Alkalmazásukat tekintve csak frissen mosott bőrfelületen ajánlott, mivel egyébként a leizzadt bőrfelületen található anyagokkal keveredve egy idő után ugyanúgy kellemetlen illat lesz érezhető.

NAPOZÓSZEREK

A közvetlen napsugárzás káros hatásainak kiszűrése szolgáló készítmények.

Feladatuk:

- A káros sugarak (UVB) elnyelése
- A barnító sugarak átengedése
- A napozás egyéb káros következményeinek kiküszöbölése (például: a bőr kiszáradásának megakadályozása)

Csoportosításuk:

- Naptejek
- Napozókrémek
- Napolajok
- Ön barnító készítmények (ezeket nem napozáskor, hanem napmentes időszakban ajánlott használni)
- Napozás utáni emulziók

A napozószerek fontos minőségi jellemzője a faktorszám.

A faktorszám megmutatja, hogy a napozószert használata mellett hány percet lehetünk a napon anélkül, hogy leégnénk. Ma kereskedelmi forgalomba a legmagasabb faktorszámú termék az 50-es.

A napozás megkezdése előtt mindig vegyük figyelembe, hogy milyen bőrtípusba tartozunk, és ennek megfelelően válasszunk napozószert.

BABAÁPOLÁSI KÉSZÍTMÉNYEK

Az egészséges bőrű babák tisztálkodását és a bőrük ápolását segítő készítmények.

Csoportosításuk:

- Babaszappanok (általában lanolint tartalmaznak)
- Babaolajok és emulziók
- Babakrémek
- Babahintőporok
- Babasamponok
- Babanapozók

Ha a baba bőrén bőrpirosodást, vagy egyéb elváltozást tapasztalunk, a készítmények használatát abba kell hagyni.

A VEGYIÁRUK ÉS A KOZMETIKAI TERMÉKEK ÁTVÉTELÉNEK MINŐSÉGI JELLEMZŐI

Ha vegyi áru vagy kozmetikai termék érkezik a boltba a minőségi áruátvétel során meg kell vizsgálnunk, hogy az adott termék minőségmegőrzési ideje lejárt-e.

Lejárt minőség megőrzési idejű terméket a boltban forgalomba hozni tilos.

Továbbá meg kell vizsgálnunk, hogy az aeroszolos kiszerezésű dezodorok, borotvahabok és tisztítószeresek esetén a flakon nem nyomódott vagy sérült-e, mert ezek a termékek tűz-és robbanásveszélyesek.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

Az alábbi feladatok hozzásegítik Önt, hogy a szakmai információtartalomban rendszerezett ismereteket konkrét helyzetben alkalmazni tudja majd a munkája során. Egyúttal segíti Önt abban, hogy ellenőrizze, megértette-e az e témakörben tanultak gyakorlati szerepét, jelentőségét.

Önálló, egyéni munka

Saját gyakorlati munkahelyén, vagy egy tetszőlegesen kiválasztott háztartási üzlet takarókból kínált kereskedelmi választékát tekintse át, és végezze el az alábbi megfigyeléseket.

1. Feladat

Írja össze, hogy milyen illatú dezodorok kaphatóak az adott üzletben!

2. Feladat

Mi alapján lehet csoportosítani a hajsamponokat? Válaszát röviden indokolja!

MUNKANYAG

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. Feladat

Írja le, hogy mit jelent a napozószereken feltüntetett faktorszám?

2. Feladat

Írja le, milyen szempontok alapján csoportosíthatjuk a dezodorokat?

MEGOLDÁSOK

1. Feladat

A faktorszám megmutatja, hogy az adott napozószer hány percig biztosít védelmet napozáskor a nap káros sugarai ellen.

2. Feladat

A dezodorokat csoportosíthatjuk aszerint, hogy milyen illatanyagot tartalmaznak. Ez alapján lehetnek illatmentesek, lehetnek fűszerillatúak, gyümölcsillatúak, vagy virágillatúak.

- A másik csoportosíthatási szempont lehet, hogy a boltban milyen kiszerelésben kaphatóak:
- Eszerint megkülönböztetünk pumpás kiszerelésű, aeroszolos kiszerelésű, golyós dezodorokat és stifteteket.

MUNKANYELV

NORINBERGI ÁRUK

ESEFELVETÉS–MUNKAHELYZET

Egy érzékeny bőrű vásárló nagytakarításhoz vásárolt tisztítószerket. Milyen termékek megvásárlására lesz még szüksége ahhoz, hogy a tisztítószerket szakszerűen, balesetmentesen fel tudja használni, illetve a bőrét se károsítsák ezek a vegyi anyagok (ugyanezen szempontokra kell figyelni a boltban az áruátvétel során is).

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

NORINBERGI ÁRUK

A norinbergi áruk a vegyiáruk felhasználását elősegítő nem vegyi összetételű termékek.

A termékek elnevezésüket a származási helyükről kapták.

Érdekesség

Először nünbergi áruknak nevezték őket. Az 1380-as években ugyanis a hansa kereskedővárosok közül először Nürnberg városka piacán árulták a kereskedők ezeket a termékeket.

Később nevezték el őket norinbergi áruknak.

Csoportosításuk:

1.Kozmetikai kiegészítő áruk

- Borotválkozáshoz használt eszközök (például: borotvaecset, borotvakés, borotvakészülék, borotvapenge, lehúzó)
- Manikűrkészletek (ezek tartalmazznak körömollót, reszelőket, pipereollót, bőrvágót)
- Fésűk, hajkefék (lehetnek stílfésűk, bontófésűk, zsebfésűk)

- Piperetáskák (más néven nesseszerek, amelyek a kozmetikai termékek tárolására szolgálnak).

2.Egészségügyi áruk

- Fogápolási eszközök(hagyományos fogkefék, elektromos fogkefék, fogselymek)
- Mosdókesztyűk, szivacsok (lehetnek szintetikus alapanyagú, vagy valódi szivacsok)
- Gumikesztyűk, védőkesztyűk
- Egészségügyi papírtermékek (papírsebkenők, papírszalvéták, kozmetikai törölkendők, papírtörülközők, toalettpapírok)
- Egészségügyi betétek, tamponok, tisztasági betétek

4. ábra. Törölkendők⁴

3.Háztartási áruk

Ide tartoznak:

- Meszelő-, kefe- és ecsetárúk
- Seprűárúk (partvis, cirokseprű)
- Felmosó-készletek, felmosó-szettek
- Törölkendők, szivacsok
- Vállfák, ruhaszárító csipeszek, ruhaszárító kötelek

A NORINBERGI ÁRUK ÁTVÉTELÉNEK MINŐSÉGI JELLEMZŐI

A norinbergi áruk minőségi áruátvétele során meg kell győződnünk, hogy az adott termék ép, nem törött, vagy repedt meg. Import termék esetén kötelező a magyar nyelvű tájékoztató címke megléte (vagy már a termékre ráragasztva, vagy megfelelő darabszámban a termék mellé biztosítva).

⁴ Forrás:www.vileda.hu (2010.augusztus 03-ai állapot)

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

Az alábbi feladatok hozzásegítik Önt, hogy a szakmai információtartalomban rendszerezett ismereteket konkrét helyzetben alkalmazni tudja majd a munkája során. Egyúttal segíti Önt abban, hogy ellenőrizze, megértette-e az e témakörben tanultak gyakorlati szerepét, jelentőségét.

Önálló, egyéni munka

Saját gyakorlati munkahelyén, vagy egy tetszőlegesen kiválasztott háztartási üzlet takarókból kínált kereskedelmi választékát tekintse át, és végezze el az alábbi megfigyeléseket.

1. Feladat

Írja le, milyen fajta szalvéták kaphatóak az üzletekben?

<hr/> <hr/> <hr/>

2. Feladat

Az alábbi felsorolásban húzza alá azokat, amelyek norinbergi áruk! Több jó válasz is lehetséges!

- Borotvahab
- Fésű
- Hajlakk
- Kozmetikai táska
- Gumikesztyű
- Fültisztító pálca

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. Feladat

Sorolja fel, hogy milyen borotválkozáshoz használt norinbergi árukat ismer!

2. Feladat

Írja le a kozmetikai kiegészítő árukat!

MEGOLDÁSOK

1. Feladat

A borotválkozáshoz használt norinbergi árukhoz tartoznak a borotvaecset, borotvakés, borotvakészülék, borotvapenge, lehúzó.

2. Feladat

A kozmetikai kiegészítő áruk közé tartoznak a borotválkozáshoz használt eszközök (például: borotvaecset, borotvakés, borotvakészülék, borotvapenge, lehúzó), a manikűrkészletek (ezek tartalmazzák a körömollót, reszelőket, pipereollót, bőrvágót), a fésűk, hajkefék (lehetnek stílfésűk, bontófésűk, zsebfésűk), és a piperetáskák (más néven nesseszerek, amelyek a kozmetikai termékek tárolására szolgálnak).

LAKKOK ÉS FESTÉKEK

ESETFELVETÉS–MUNKAHELYZET

Egy beszállító festékeket szállított az üzletbe. Az áruátvevő mennyiségileg átvette az árut és szeretné a raktárban elhelyezni. Két üres hely van csak a raktári polcokon. Az egyik a harmadik polcon a mosószerrel, a másik pedig legalul a bébiáru mellett. Hova helyezné el az árut? Milyen szempontok szerint hozná meg döntését?

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

A lakkok és festékek folyékony halmazállapotú, több komponensből álló készítmények. Szilárd felületre felhordva azon összefüggő, jól tapadó, szilárd bevonatot, úgynevezett filmet képeznek.

A festés, mázolás célja, hogy a használati tárgyaink élettartamát meghosszabbítsuk, illetve a külsejüket esztétikusan, kedvezően megváltoztassuk.

Csoportosításuk több féle szempont alapján történhet:

1. csoportosítás felhasználás szerint:

- Felületkezelő szerek (alapozók más néven olajfestékek (például: lenolaj)
- Felületbevonó szerek (ide tartoznak a zománcfestékek és a lakkok)
A zománcfestékeket fémre vagy fára használhatjuk, míg a lakkokat elsősorban fa felületre.
- Felületbevonó anyagok segédanyagai (ide tartoznak a hígítók, a tapaszok)

A festékek, lakkok minőségét meghatározó tényezők:

- Termékösszetétel
- Szín
- Ecsetelhetőség
- Fedőképesség

- Száradási idő

A lakkok és festékek tájékoztatói címkéjének tartalma

A lakkok és festékek fogyasztói csomagolásán tájékoztató adatok között szerepelnie kell:

- A termék megnevezésének
- A kiszerelési egységnek (űrtartalom, vagy tömeg)
- A veszélyes anyag tartalom jelölésének
- A tárolásra vonatkozó körülmények leírásának
- Az adott festék vagy lakk színének, fajtájának, összetételének
- A hazai termék esetén a gyártó-, import termék esetén a forgalmazó megnevezésének

A lakkok és festékek tárolásának jellemzői

Ezek az áruk rendkívül tűz-és robbanásveszélyes készítmények. A legmagasabb, "A" tűzveszélyességi osztályba tartoznak. Ezért az áruátvételt követő szakszerű tárolásuk során nyílt láng használata tilos, továbbá magas hőnek sem szabad kitenni őket (ajánlott tárolási hőmérséklet 25–30 fok). Nemcsak a magas hő veszélyes, az állagmegóvás szempontjából fagyveszélyes áruk is, azaz ha megfagynak az állaguk (konzisztenciájuk) megváltozik és a rendeltetési célnak megfelelően már nem használhatóak fel.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

Az alábbi feladatok hozzásegítik Önt, hogy a szakmai információtartalomban rendszerezett ismereteket konkrét helyzetben alkalmazni tudja majd a munkája során. Egyúttal segíti Önt abban, hogy ellenőrizze tudását, megértette-e az e témakörben tanultak gyakorlati szerepét, jelentőségét.

A feladatok önálló, egyéni munka keretében vagy páros és csoportos munka keretében is feldolgozhatóak.

1. Feladat

Nézzen körül a gyakorlati munkahelyén, vagy egy konkrét festéküzletben. Írja le, hogy milyen kiszerezésben kaphatóak festékek?

2. Feladat

Írja le, hogy milyen szerepük van a felületkezelő szereknek!

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. Feladat

Egy raktárhelyiségben festékeket és lakkokat tárolnak. Anélkül, hogy meggyőződne róla, kívülről honnan tudja megállapítani, hogy valóban ilyen jellegű árukat tárolnak a raktárban?

2. Feladat

Sorolja fel, hogy a lakkok és festékek fogyasztói csomagolásán milyen adatokat, információkat kell feltüntetni!

MEGOLDÁSOK

1. Feladat

A lakkok és festékek tűz-és robbanásveszélyes áruk. A raktár külső homlokzatán jól látható helyen fel kell tüntetni, hogy a raktárban tárolt áruk az "A" tűzveszélyességi osztályba tartoznak.

2. Feladat

A lakkok és festékek fogyasztói csomagolásán az alábbi tájékoztató adatokat kell feltüntetni:

- A kiszerezési egység (űrtartalom, vagy tömeg)
- A veszélyes anyag tartalom jelölése
- A tárolásra vonatkozó körülmények leírása
- Az adott festék vagy lakk színe, fajtája, összetétele
- A hazai termék esetén a gyártó-, import termék esetén a forgalmazó megnevezése
- Felhasználási javaslat.

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM

www.dulux.hu

Tesztmagazin

AJÁNLOTT IRODALOM

www.dulux.hu

MUNKANYAG

A(z) 0007-06 modul 011-es szakmai tankönyvi tartalomeleme felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
31 341 01 0010 31 02	Élelmiszer- és vegyiáru-eladó
52 341 05 0100 52 02	Élelmiszer- és vegyiáru-kereskedő
52 341 05 1000 00 00	Kereskedő

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:
16 óra

MUNKANYAG

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1-2008-0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.

Telefon: (1) 210-1065, Fax: (1) 210-1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató